

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 3. juli 2014
Kontor: Straffulbyrdelseskontoret
Sagsbeh: Anders Lotterup
Sagsnr.: 2014-0030-2116
Dok.: 1129180

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 834 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 2. april 2014. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karsten Lauritzen (V).

Karen Hækkerup

/

Frederik Gammeltoft

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 834 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”I forlængelse af REU alm. del - svar på spørgsmål 319 bedes ministeren redegøre for resultatet af overvejelserne omkring at give permanent adgang til, at Kriminalforsorgens personale kan bære peberspray.”

Svar:

Ved lov nr. 183 af 8. marts 2011 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. blev peberspray gjort permanent som et af de magtmidler, som kriminalforsorgens personale kan anvende, jf. straffuldbyrdelseslovens § 62, stk. 2.

Det følger af straffuldbyrdelseslovens § 62, stk. 3-4, at magtanvendelse, herunder anvendelse af peberspray, ikke må gennemføres, såfremt det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb. Magtanvendelse skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader, og der skal gennemføres lægetilsyn efter magtanvendelse, hvis der er mistanke om sygdom, herunder om tilskadekomst, hos den indsatte i forbindelse med anvendelsen af magt, eller hvis den indsatte selv anmoder om lægehjælp.

Det følger derudover af § 4 i bekendtgørelse nr. 547 af 27. maj 2011 om anvendelse af magt over for indsatte i fængsler og arresthuse (magtanvendelsesbekendtgørelsen), at peberspray må udleveres til personalet, hvis der konkret foreligger en særlig risikosituation, hvor anvendelse af peberspray kan blive nødvendig. Tilladelsen til udlevering af peberspray gives af institutionens leder eller af det personale, som er særligt bemyndiget hertil. Magtanvendelsesbekendtgørelsen er udstedt i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 62, stk. 5, hvorefter justitsministeren fastsætter regler om anvendelse af magt over for indsatte.

I overensstemmelse med lovens forarbejder er peberspray, ligesom stav, ikke en del af fængselsbetjentenes almindelige personlige udrustning.

Når pebersprayene ikke er i personalets besiddelse, skal de opbevares på betryggende måde i særlige peberspraydepoter og under sådanne forhold, at udlevering til personalet kan ske hurtigt, jf. skrivelse nr. 45 af 30. maj 2011 om anvendelse af magt over for indsatte i fængsler og arresthuse.

Magtanvendelsesbekendtgørelsens § 4 administreres i dag på en sådan måde, at det ikke kun er muligt at udlevere peberspray, hvis der foreligger en konkret episode med en voldsom indsat, jf. Justitsministeriets besvarelse af 26. juni 2013 af spørgsmål nr. 884 fra Folketingets Retsudvalg. I praksis gives der efter magtanvendelsesbekendtgørelsens § 4 mulighed for at bære peberspray særligt i disse situationer:

- Hvor der har været en konkret episode med særlig fare eller risiko, f.eks. en episode med en voldsom indsat eller gruppe af indsatte, og det vurderes, at personalet af sikkerhedsmæssige grunde har behov for peberspray i en periode.
- Under rundering om natten, når det må forudsættes, at runderingen ikke indebærer kontakt med de indsatte, f.eks. fordi de indsatte, som personalet under runderingen måtte komme i kontakt med, kun kan være på området eller terrænet som følge af et undvigelsesforsøg.
- Ved tjeneste på Politigårdens Fængsel m.v., hvor de indsatte er placeret på grund af voldelig eller truende adfærd.
- Under transport af varetægtsarrestanter, hvor personalet ikke har mulighed for opbakning fra kolleger.

Ved brev af 31. maj 2013 orienterede Justitsministeriet Folketingets Retsudvalg om Direktoratet for Kriminalforsorgens evaluering fra februar 2013 af anvendelsen af peberspray over for indsatte i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse i perioden fra 1. juni 2011 til 15. oktober 2012. Som det fremgik af evalueringen, har indførelsen af peberspray opfyldt de opstillede forventninger.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har ved indstilling af 13. januar 2014 til Justitsministeriet foreslået, at personalets adgang til at bære peberspray udvides. Direktoratet henviser i den forbindelse til evalueringen fra februar 2013, drøftelser med kriminalforsorgens institutioner og en henvendelse af 24. juni 2013 fra Dansk Fængselsforbund. Direktoratet for Kriminalforsorgen foreslår i indstillingen af 13. januar 2014 konkret, at personalets adgang til at bære peberspray udvides. Af indstillingen fremgår, at udvidelsen foreslås at omfatte følgende områder:

- Fast bæring af peberspray på alle transporter af indsatte fra lukkede afdelinger, lukkede fængsler og arresthuse, idet personalet også ved transport af andre frihedsberøvede end varetægtsarrestanter kan komme ud for alvorlige sikkerhedsmæssige situationer under

transporten, herunder flugtforsøg, befrielsesaktioner og trafikuheld, og idet personalet ikke har mulighed for at hente peberspray eller få personalemæssig opbakning fra institutionen, hvis behovet opstår.

- Fast bæring af peberspray på nattjeneste i alle fængsler og arresthuse. Efter nuværende praksis kan peberspray som nævnt ovenfor bæres på nattjeneste under rundering på terrænet og lignende, hvor personalet ikke vil kunne møde indsatte med et lovligt ærinde. Denne praksis ønskes ændret, således at peberspray bæres fast uafhængigt af, om personalet under nattjeneste må forventes at komme i kontakt med de indsatte, f.eks. i forbindelse med toiletbesøg eller sygdom. Baggrunden for ønsket om udvidelse er, at personaletætheden om natten er på et minimum, og at personalet derfor ikke har den samme mulighed for personalemæssig opbakning som i dagtimerne, hvis der skulle opstå en truende situation.
- Fast bæring af peberspray i arresthuse, der er postbesat med døgnvagter. Her er der, udover arrestforvareren, typisk kun to personer til stede døgnet rundt, og personalet vil blandt andet på grund af dobbeltbelæg, og enkelte steder dobbeltceller, kunne risikere uden opbakning at skulle håndtere op til flere voldsomme indsatte alene.
- Fast bæring af peberspray for personale, som er en del af et alarmberedskab i de lukkede fængsler/arresthuse. Det bemærkes, at denne personalegruppe er placeret på en måde, så de sjældent i løbet af arbejdsdagen har kontakt med indsatte, medmindre de skal reagere på en alarm fra kolleger i institutionen.
- Fast bæring af peberspray på hospitalsvagter, idet personalet ofte er alene på sådanne vagter på hospitalet, og det under alle omstændigheder ikke er muligt at få opbakning fra kolleger i institutionen eller at hente institutionens peberspray, hvis en voldsom konfliktsituation opstår.
- Fast bæring af peberspray for Kriminalforsorgens hundeførere, idet disse ofte vil arbejde alene, og idet de ved søgning efter narkotika opfattes som en provokation af visse indsatte, hvorved risiko for optrappede konfliktsituationer er nærliggende. Hundeførerne vil desuden skulle arbejde ude på fængslernes terræn, f.eks. for at lede efter nedgravet narkotika i skov eller på mark, hvor indsatte også kan befinde sig og vil her ikke have mulighed for hurtigt at hente institutionens peberspray, hvis det bliver nødvendigt ud fra en sikkerhedsmæssig vurdering.
- Fast bæring af peberspray i alle sikkerhedsafdelinger, som er særligt sikrede arrestafdelinger og særligt sikrede afdelinger, hvor de indsatte efter en konkret beslutning er placeret som følge af farlig adfærd og karakter. Disse særlige sikkerhedsafdelinger er netop målrettet indsatte, der typisk er negativt stærke indsatte, som i deres adfærd optræder alvorligt truende eller voldeligt. Sådanne afde-

linger findes i Politigårdens Fængsel, Statsfængslet i Vridsløselille, Statsfængslet i Nyborg og Statsfængslet Østjylland.

Justitsministeriet har overvejet Direktoratet for Kriminalforsorgens forslag til en udvidelse af personalets adgang til at bære peberspray, og ministeriet agter at udvide adgangen til at bære peberspray i overensstemmelse med direktoratets forslag.

Justitsministeriet har i den forbindelse – foruden de generelle gode erfaringer – lagt vægt på, at der fortsat alene vil være tale om en adgang til at bære peberspray i en række nærmere angivne risikosituationer. Justitsministeriet har endvidere lagt vægt på, at en sådan udvidelse kan medvirke til at styrke personalets sikkerhed.

Det bemærkes, at peberspray – i overensstemmelse med lovens forarbejder – også efter den omhandlede udvidelse fortsat ikke vil være en del af fængselsbetjentenes almindelige personlige udrustning, ligesom det hensyn til proportionalitet i magtanvendelsen, som kommer til udtryk i straf fuldbyrdelseslovens § 62, stk. 3-4, fortsat er gældende.

Udvidelsen af adgangen til at bære peberspray bør gennemføres ved en ændring af § 4 i magtanvendelsesbekendtgørelsen, og denne ændring vil blive foretaget snarest muligt.

Det bemærkes afslutningsvis, at Direktoratet for Kriminalforsorgens indstilling om udvidelse af personalets adgang til at bære peberspray blev modtaget i Justitsministeriet inden ministeriets besvarelse af 16. januar 2014 af spørgsmål nr. 319 fra Folketingets Retsudvalg. Justitsministeriet var desværre ikke opmærksomt herpå ved besvarelsen.